

KRAJOWA RADA KURATORÓW
WARSZAWA

Warszawa; dnia 30 listopada 2016 roku

00-950 Warszawa, Al. Ujazdowskie 11
e-mail: krajowarada.kuratorow@o2.pl

KRK 81A/IV/2016

Pan
Patryk Jaki
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu do dyskusji dotyczącej *projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks karny wykonawczy (druk sejmowy 887)*, która odbyła się w trakcie posiedzenia sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka w dniu 29 listopada 2016 roku oraz w uzupełnieniu opinii z dnia 29 listopada 2016 roku (KRK 81/IV/2016) Krajowa Rada Kuratorów pragnie ponownie zwrócić uwagę na następujące kwestie:

1. Zasadnym jest rozważenie możliwości zamiany sformułowań zawartych w projektowanej nowelizacji „*prace na cele społeczne*” na „*prace na cele publiczne*”. Zabieg ten pozwoli na skuteczne, także merytoryczne a nie tylko formalne, rozgraniczenie odrębnych zakresowo pojęć i opisanych nimi instytucji, w jakich zwrot „*prace na cele społeczne*” będzie wskutek nowelizacji używany, tj. formy kary ograniczenia wolności, a konkretnie nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne (określonej w art. 34 § 1 pkt 1 k.k.) oraz pracy wykonywanej przez osadzonych w ramach kary pozbawienia wolności.

Wprowadzenie do obiegu prawnego w tym samym akcie prawnym (kodeksie karnym wykonawczym) wskazanej frazy do opisanie innej czynności (instytucji) spowoduje rozmycie i pomieszanie pojęć i doprowadzi do nieporozumień wynikających z zamiennego lub tożsamego stosowania tej samej nazwy do różnych sytuacji (instytucji). Podobna sytuacja została wytworzona w związku wykonywaniem kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (SDE), co było i jest potocznie określane skrótowo dozorem elektronicznym i mylone z pojęciem dozoru kuratorskiego, podczas gdy są to dwie różne instytucje prawa karnego.

Tworząc nową instytucję, jaką będzie poszerzona możliwość pracy osadzonych w zakładach karnych, zasadnym jest określenie jej inną nazwą w sposób jasny nie budzący wątpliwości odróżniającą od już istniejącej kary ograniczenia wolności.

2. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na konstrukcję i konsekwencje zaproponowanych rozwiązań w art. 1 pkt 3 lit b w proponowanym paragrafie 7. Użycie w projektowanym przepisie zwrotu „Wyznaczone podmioty mają obowiązek przyjąć skazanych do pracy”

wskazuje, że podmioty wskazane w poprzedzających paragrafach projektowanego przepisu mają bezwzględny obowiązek przyjąć więźniów do wykonywania „prac na cele społeczne/publiczne”. Podczas gdy w obowiązującym art. 56 § 2 k.k.w. regulującym wykonywanie kary ograniczenia wolności te same podmioty mają jedynie względny obowiązek przyjęcia skazanych na karę ograniczenia wolności w postaci nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne - „mają obowiązek umożliwienia skazanym wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne.”

Proponowane rozwiązanie po pierwsze: zdecydowanie faworyzuje więźniów, podczas gdy to kara ograniczenia wolności powinna mieć pierwszeństwo wykonania przed przywilejem pracy w ramach wykonywania kary zasadniczej pozbawienia wolności; po drugie: spowoduje utrudnienia w wykonywaniu kary ograniczenia wolności – skazani na taką karę będą zdani na dobrą wolę - możliwości podmiotu, a w dalszej konsekwencji wobec nie wykonania kary trafią do jednostek penitencjarnych, a przecież nie takie jest założenie i cel proponowanych nowelizacji zawartych w druku 887 oraz w druku 931.

Zdecydowanie opowiadamy się za wprowadzeniem obowiązku przyjęcia do wykonywania pracy w pierwszej kolejności skazanych na karę ograniczenia wolności, gdyż uniemożliwienie im wykonania orzeczenia sądu w pierwotnej postaci spowoduje zarządzenie kary zastępczej pozbawienia wolności i w rezultacie trafią oni do systemu penitencjarnego. W konsekwencji w pełni zasadnym jest rozważenie zmiany proponowanych rozwiązań na tożsame z zawartymi w art. 56 § 2 k.k.w., bądź też przeniesienie proponowanego rozwiązania do wspomnianego już art. 56 § 2 k.k.w., w celu uniknięcia dychotomii przepisów i stworzenia realnych możliwości skutecznego wykonywania kary ograniczenia wolności w formie nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne po wejściu w życie przepisów dotyczących wykonywania pracy na cele społeczne/publiczne przez osadzonych w ramach kary pozbawienia wolności.

3. Ostatnim problemem, nad którym należy się pochylić, jest właściwość miejscowa podmiotów, w których więźniowie mają wykonywać „prace na cele społeczne/publiczne”. Zgodnie z art. 54 k.k.w. karę ograniczenia wolności w postaci nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne wykonuje się możliwie najbliżej miejsca stałego pobytu skazanego. Przenosząc to rozwiązanie na grunt projektowanej nowelizacji należy wskazać, że może doprowadzić ona do żądań ze strony osadzonych przenoszenia do zakładów karnych w pobliżu miejsca zamieszkania, co niewątpliwie będzie stwarzało problemy natury logistycznej dla Służby Więziennej i zwiększało koszty wykonania takiej pracy.

W związku z tym zasadnym jest uzupełnienie projektowanego przepisu art. 1 punkt 3 lit b § 5 o słowa „ze względu na lokalizację jednostki penitencjarnej”.

Przyjęcie tego rozwiązania pozwoli na jednoznaczne wskazanie właściwego organu gminy i kolejno podmiotu, w którym ma być wykonana ww. „praca na cele społeczne/publiczne”.

Z wyrazami szacunku,

**Przewodniczący
Krajowej Rady Kuratorów**

Henryk Pawlaczyk
Henryk Pawlaczyk